

Vega verneområdestyre

Årsmelding 2013

Innhold

1.0 Innledning	3
2.0 Midler til forvaltning av verneområdene i Vega kommune.....	5
2.1 Drift av sekretariat	5
2.2 Drift utvalg	5
2.3 Forvaltningsplan.....	5
2.4 Bestillingsdialog	5
3.0 Konkrete tiltak.....	7
3.1 Tiltaksmidler.....	7
3.2 Bestillingsdialogen	7
3.3 Rapportering fra SNO – lokalt	11
4.0 Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde.....	12
5.0 Vega verneområdestyre.....	13
5.1 Styret.....	13
5.2 Verneområdeforvalter	13

Alle bildene i årsmeldingen er tatt av Jannike Wika

Bildet på forsiden er tatt i Flovær fuglefredningsområde i juni 2013

1.0 Innledning

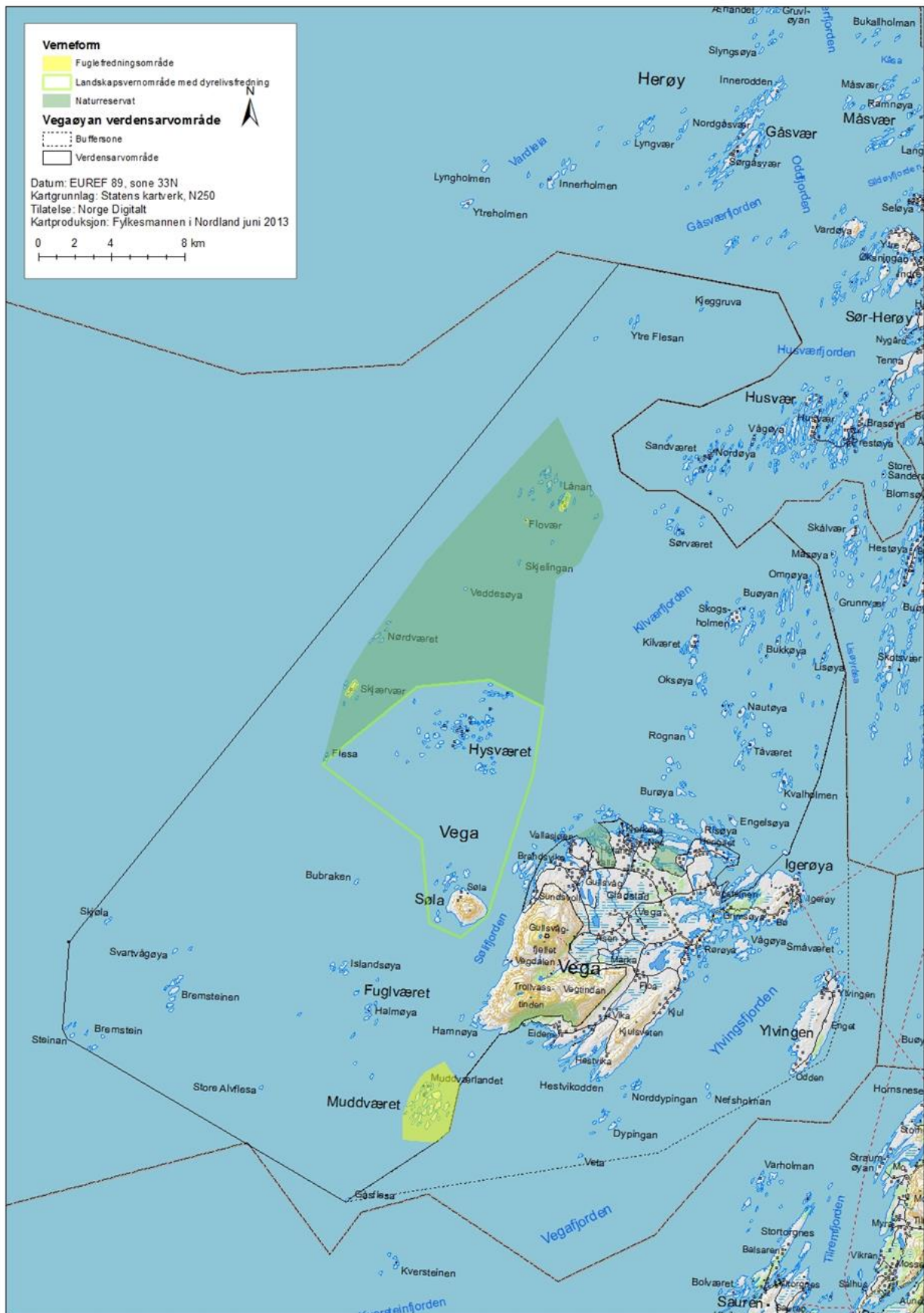
Vega verneområdestyre består av tre politiske representanter; to fra Vega kommune og en fra Nordland fylkeskommune. Sekretariatet for verneområdestyret er en verneområdeforvalter som er ansatt hos Fylkesmannen i Nordland, men med lokalt kontorsted. Forvalteren skal sammen med styret se til at forvaltningen av verneområdene gjennomføres i samsvar med verneforskriftene for de enkelte verneområdene, naturmangfoldloven, nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser. Verneområdene er vist i kartet på neste side.

Dagens styre ble konstituert 12.mars 2012: André Møller (leder), Hanne Wika (nestleder med vara Marius Jøsevold), Ann-Hege Lervåg (styremedlem med vara Einar Silseth). Jannike Wika er ansatt som verneområdeforvalter.

Konstitueringen innebærer at forvaltningsmyndigheten for verneområdene i Vega kommune er delegert til Vega verneområdestyre. Se kart med oversikt over verneområdene side 4. Vega verneområdestyre har med konstitueringen påtatt seg å forvalte viktige nasjonale og internasjonale naturverdier (jf. vedtektene av 18.12.2010). Styret skal sørge for at de nasjonale verdiene blir ivaretatt som forutsatt gjennom opprettelsen av de ulike verneområdene og forvaltningen av verneområdene skal sees i sammenheng med forvaltningen av verdensarvområdet.

Forvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdene. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalter skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter verneområdene i samsvar med naturmangfoldloven (§§ 7-12) og verneforskriftene.

Det er Vega verneområdestyre sitt ansvar å påse at verneverdiene ikke forringes/ivaretas, som følge av deres forvaltningspraksis. Hvis verneverdiene forringes eller er i fare for å forringes skal verneområdestyret påse at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Vega verneområdestyre behandle og avgjøre alle dispensasjonssøknader. Styret har også et selvstendig ansvar for å anmelde/rapportere brudd på verneforskriftene. Klage på vedtak skal sendes til Vega verneområdestyre, som oversender saken til Direktoratet for naturforvaltning (DN). DN forbereder klagesaken og sender saken til Miljøverndepartementet, som fatter endelig vedtak. Dette vedtaket kan ikke påklages.

Kart over Vegaøyan verdensarvområde og verneområdene.

2.0 Midler til forvaltning av verneområdene i Vega kommune

Utenom administrative tjenester og lønn til forvalter ble det i 2013 gitt følgende bevilgninger fra Miljødirektoratet til Vega verneområdestyre:

• Drift av sekretariat	184 500 kr
• Drift utvalg	125 000 kr
• Forvaltningsplan	85 000 kr
• Bestillingsdialog (inkl. 80 000 kr til frie midler)	660 000 kr
Totalt	1 054 500 kr

Kommentarer til hver enkel bevilgning er gitt i kapittel 2.1 – 2.5.

2.1 Drift av sekretariat

Driftsposten dekker faste utgifter til kontorhold, reiseutgifter, telefon, porto, kontorrekvisita og eventuelt andre kontorutgifter. Midlene disponeres i samarbeid mellom fylkesmannen og styret.

2.2 Drift utvalg

Reise og møtegodtgjørelse for Vega verneområdestyre samt reiseutgifter for rådgivende utvalg. Midlene disponeres av styret.

2.3 Forvaltningsplan

Utgifter til arbeidet med forvaltningsplanene, midlene kan benyttes til dekning av utgifter i forbindelse med nødvendige registreringer, medvirkningsprosesser, trykking osv. Midlene disponeres av styret.

2.4 Bestillingsdialog

Tiltaks-/investeringsmidler i nasjonalparker og andre større verneområder i tråd med forvaltnings-/skjøtselsplan eller andre relevante styringsdokumenter, jfr. tekstboks. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiene, inkludert investeringsutgifter til informasjon, skjøtsels-, og tilretteleggingstiltak. Midlene disponeres av styret, og prioriteringene av midlene som ble bevilget gjennom bestillingsdialogen er vist i kapittel 3.

Bestillingsdialogen er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO (Statens naturoppsyn) lokalt for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Bestillingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til DN/SNO.

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer, personell og økonomi for gjennomføring og rapportering av disse "kjerneoppgavene". Det vil likevel være av stor betydning at forvaltningsmyndigheten gir SNO faglige premisser og forslag til prioriteringer for aktiviteten som ligger i SNOs egen oppgaveportefølje.

Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver ut over SNOs egne, faste kjerneoppgaver, som registreringsarbeid, særlige tiltak i verneområder (informasjons-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak) og lignende. Forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt kan avtale å gjennomføre slikt feltarbeid gjennom bestillingsdialogen.

SNO lokalt vil avstemme disse oppgavene ift andre pålagte oppgaver og kapasitet for øvrig.

Bilde: «Fugleskremsel» i Hysvær

3.0 Konkrete tiltak

3.1 Tiltaksmidler

Som vist i kapittel 2.0 fikk Vega verneområdestyre 80 000 kr som ble prioritert til Turkart Vega (50 000 kr) og til formidling av skjøtselen i verdensarvområde (20 000 kr) samt til diverse uforutsette utgifter til tiltak i verneområdene.

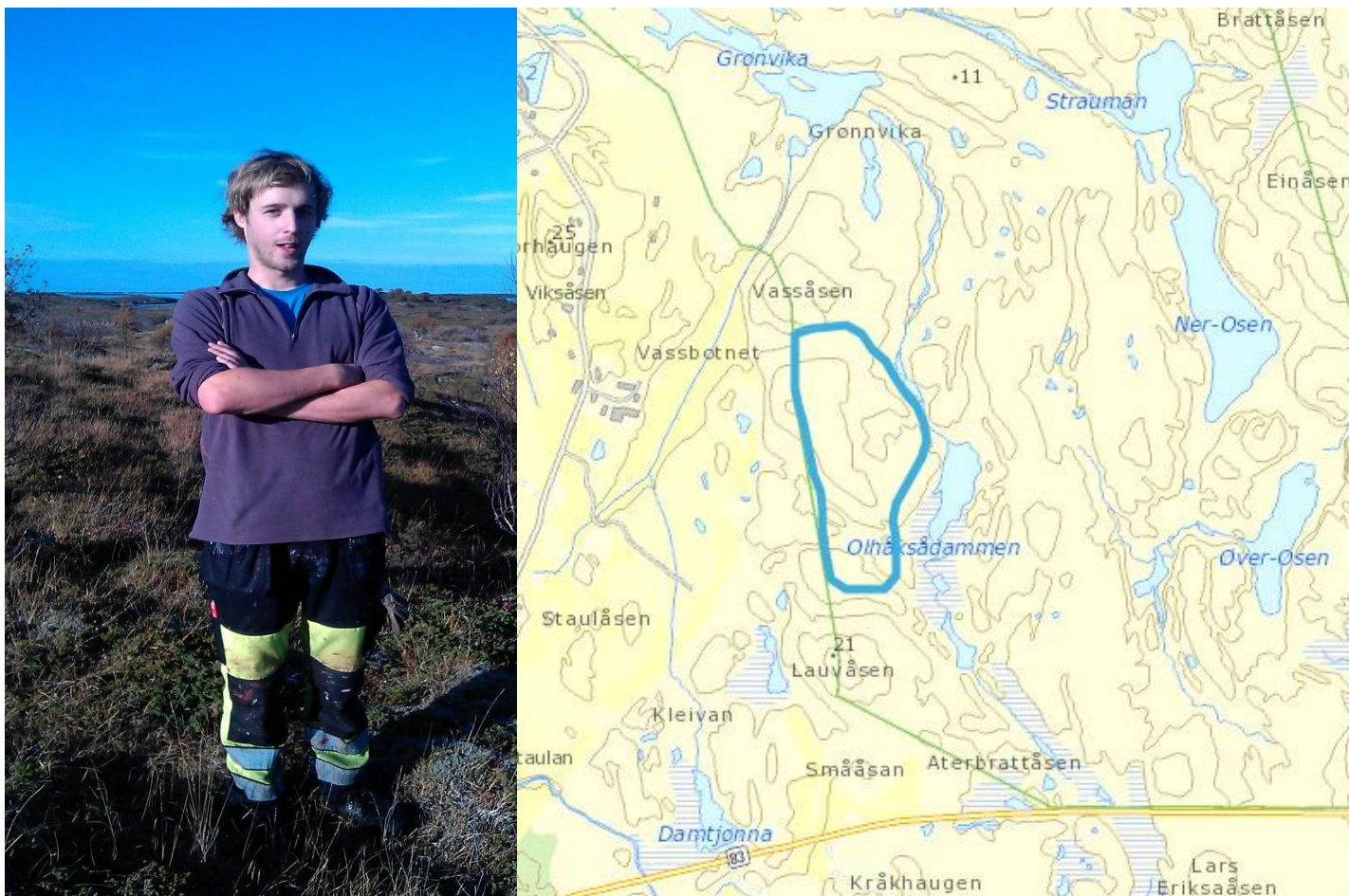
Bilde: Slått i Hysvær 2013

3.2 Bestillingsdialogen

Vega verneområdestyre fikk i tillegg 580 000 kr til tiltak i verneområdene og styret prioriterte å bruke pengene til tiltak:

1. Hogst av sitkaskog i Kjellerhaugvatnet naturreservat nord (80 000 kr)
2. Hogst av sitkaskog i Kjellerhaugvatnet naturreservat vest (100 000 kr)
3. Hogst av kratt i Holandsosen naturreservat (40 000 kr)
4. Fangst av mink (20 000 kr)
5. Kartlegging av vegetasjon/vilt (30 000 kr)
6. Beiting i verneområdene (110 000 kr)
7. Slått i verneområdene (50 000 kr)
8. Hogst av sitkaskog i verneområdene (40 000 kr)

9. Utbedring av jordbruksvei til Kjellerhaugvatnet (120 000 kr)

Bilde: Jan Havranek har fjernet lauvkratt fra avmerket område i Holandsosen naturreservat i 2013

Av uforutsette omstendigheter ble ikke tiltak 1 gjennomført. I tillegg ble det noen restmidler igjen på tiltak 6 og 9. Restmidlene ble omdisponert (jf. vedtak i Vega verneområdestyre i sak 36/2013) til følgende tiltak:

- Informasjonsskjermer på ferge mellom Horn (Tjøtta og Vega), 30 000 kr.
- Formidlingsprosjekt til barn og unge, 30 000 kr.
- Innkjøp av Gapahuk som ny innfallsport og informasjonssentral til Eidemsliene naturreservat, 23 500 kr
- Vegetasjonskartlegging i Flovær fuglefredningsområde, 20 000 kr.
- Økt bevilgning til tiltaket «Hogst av sitkaskog i Hysvær» på grunn av større arbeidsmengde enn antatt, 10 000 kr.

Bilde: Jordbruksvei til Kjellerhaugvatnet naturreservat (før og nå)

Vega verneområdestyre hadde følgende innspill/forventninger til SNO på SNOs kjerneoppgaver i 2013:

- Følger opp skjøtselstiltak i verneområdene.
- Kontrollerer samtlige verneområder minst en gang pr. år. Områder der det pågår skjøtsel skal prioriteres i forhold til generelt oppsyn.
- Holder oppsyn med faste hekke- og ynglelokaliteter for trua/sårbare arter.
- Holder tilsyn i eggleggingstida.
- Holder tilsyn med samtlige grensemerker, skilt og informasjonstavler. Oppsynet må selv vurdere behovet for og melde inn supplerende anskaffelser av verneskilt av nødvendige typer.
- Overvåke faste hekkelokaliteter for trua/sårbare arter.
- Kartlegger forekomst av fremmede arter. I områder med større forekomster bør det meldes inn behov for mer detaljert kartlegging.
- Kontroll i forhold til hekkende storskarv i Skjærvær FF.
- Veiledning og informasjon om naturverdiene og om regelverk som skal beskytte naturverdiene.

- I de tilfeller verneområdeforvalter skal på befaring, stiller Statens naturoppsyn med båt og tar samtidig oppsyn eller liknede i disse verneområdene.
- Alle registreringer som gjøres legges inn i www.artsobservasjoner.no

Bilde: Fellesbefaring med båt. Her er forvaltningsknutepunktet på befaring i Hysvær i 2013.

I tillegg bestilte Vega verneområdestyre følgende personellressurser fra SNO-lokalt (i prioritert rekkefølge):

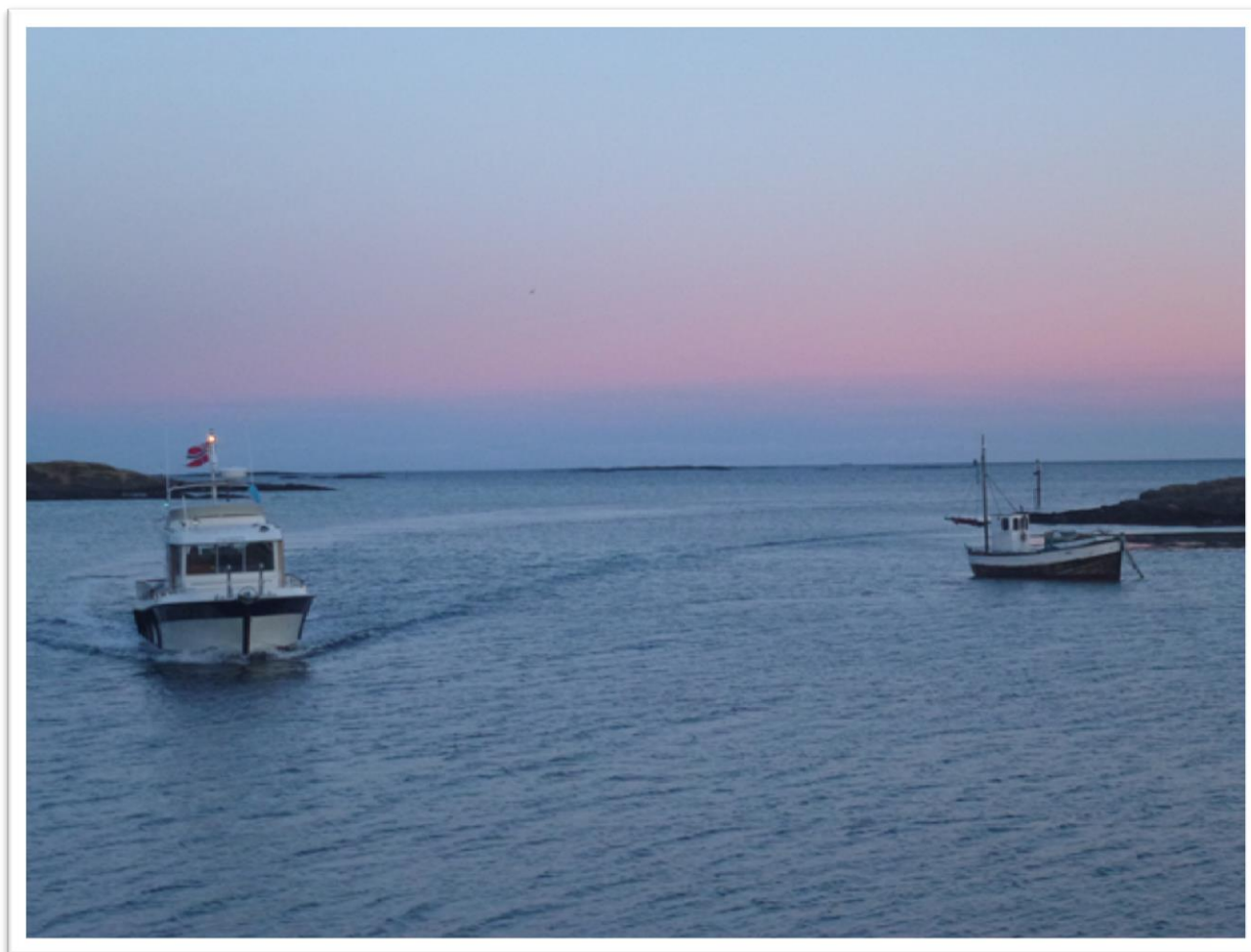
- Følge opp skjøtselstiltak (fjerning av kvist og stubber etter hogst av sitkagran gjort i 2011 samt følge opp arbeidet med fjerning av lauvkratt). 0,5 ukeverk.
- Følge opp skjøtselstiltak (hogst av sitkagran og rydding av lauvkratt). 1,0 ukeverk.
- Felles befaring med båt til verneområdene i øyene. 1,5 ukeverk.
- Sjøppelrydding. 0,8 ukeverk.
- Formidling/informasjon til barn og unge. 0,8 ukeverk.
- Fangst av mink i verneområder. 2,0 ukeverk.
- Administrering av ferdsestiller. 0,5 ukeverk.
- Administrering av kamera. 0,5 ukeverk.
- Gjennomfører analyse i kalksjøer. 0,5 ukeverk.
- Prosjektering – fuglekikertårn. 0,8 ukeverk.

3.3 Rapportering fra SNO – lokalt

SNO-lokalt har loggført i underkant av 13 ukeverk i Vega kommune i 2013. Av dette er ca. 160 arbeidstimer knyttet direkte til oppdrag i verneområder. Som tidligere har oppsynet stort sett blitt utført som "fellesoppdrag" som har omfattet "tilstandsoppsyn" i natur generelt, og Verdensarvområde og verneområder spesielt. Det har også blitt utført enkelte mer praktiske oppdrag i form av skjøtsel i verneområder, samt oppsett av løveskilt, jakt- og fellefangst av mink.

Som tidligere år kan det i ettertid være til dels vanskelig å tidfeste hvor mye tid og ressurser som har blitt brukt på den enkelte oppgave siden oppsynsturene har flere elementer i seg. Rapportskriver har fortsatt som målsetting å i størst mulig grad "være til stede" i ansvarsområdet generelt og Verdensarvområdet og verneområdene spesielt.

SNO fikk i mai 2013 ny tjenestebåt. Denne båten gir på den ene side SNO langt større rekkevidde og fleksibilitet ved løsning av oppdrag. På den annen side "spiser" en slik båt tid og ressurser ved at en den er ganske krevende å holde i drift.

Bilde: Ny SNO- lokal båt, til venstre i bildet.

Se nærmere beskrivelse av aktivitetene til SNO-lokalt i verneområdene, i vedlegg («Årsrapport SNO-Helgeland 2013»).

4.0 Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde

Verneområdeforvalter har i oppdrag å revidere forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområde.

Det ble i 2013 avholdt et møte i referansegruppa, to møter med DN og flere møter med arbeidsgruppa for å arbeide videre med innhold og disposisjon i forvaltningsplanen og tiltaksplanen. I tillegg har verneområdeforvalter deltatt på møter i ulike sammenhenger for å orientere brukere om forvaltningsplanen og her bedt om innspill til planen.

Utkast til Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde ble sendt på høring 13. desember 2013, med høringsfrist 20. februar 2014.

Målet er at forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområde er ferdig i løpet av 2014.

Bilde: Skog i Hysvær før og under skogingen, vinteren 2013.

5.0 Vega verneområdestyre

5.1 Styret

Det ble avholdt fire styremøter i 2013. Protokoller for møtene ligger på nettside

<http://www.nasjonalparkstyre.no/vega/>

I 2013 ble det gjennom Vega verneområdestyre gitt

- en dispensasjon til motorferdsel, en dispensasjon til helikopterflyving og tre dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Holandsosen naturreservat.
- en dispensasjon til motorferdsel, en dispensasjon til helikopterflyving og to dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Kjellerhaugvatnet naturreservat.
- tre dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Hysvær/Søla landskapsvernområde
- en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 i Lånan/Skjærvær naturreservat
- en dispensasjon til motorferdsel, en dispensasjon til helikopterflyving og seks dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde
- to dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Muddvær fuglefredningsområde
- en dispensasjon til helikopterflyving og en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 i Eidemslie naturereservat

Styreleder André Møller har i 2013 representert Vega verneområdestyre

- under innspillkonferansen «Nasjonal strategi for verdiskaping basert på natur- og kulturarven», 5. februar hos Riksantikvaren i Oslo.
- under folkemøte i Lofoten, med innlegg «Verdiskaping i tilknytning til verneområder».
- under nasjonalparkkonferansen i Trondheim 4. – 6. november, med innlegg «Erfaringer og muligheter med ny forvaltningsmodell». Styrerepresentant Ann-Hege Lervåg deltok også på denne konferansen.
- styreleder har dessuten
 - arbeidet aktivt mot sentrale myndigheter for å fremskynde prosessen for å endre verneforskriftene for Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde og Muddvær fuglefredningsområde samt Hysvær/Søla Landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Forskriftsendringene ble endelig vedtatt i Kongen i Statsråd 13. desember 2013.
 - deltatt på flere befaringer i tilknytning til skjøtselstiltak i Kjellerhaugvatnet naturreservat.

5.2 Verneområdeforvalter

Verneområdeforvalter er sekretær for Vega verneområdestyre og har kontorlokaler på Nes. Jannike Wika er ansatt som verneområdeforvalter og begynte i jobben 12. september 2011.

De viktigste arbeidsoppgavene for verneområdeforvalter i 2013 har vært:

- Opplæring hos Fylkesmannen i Nordland
- Arbeid med forvaltningsplan for Vegaøyane verdensarvområde
- Prosjektoppfølgning, jfr. kapittel 3.0
- Informasjon og presentasjon av Vega verneområdestyre, arbeidsoppgaver og muligheter
- Daglig drift med strategi- og økonomiarbeid
- Brenning i Holandsosen naturreservat jfr. «Sviplan for Holandsosen» (Bioforsk Tjøtta 2012).

Bilde: Hekkende teist i fuglehus i Muddvær 2013

Verneområdeforvalter har representert og presentert Vega verneområdestyre og styrets arbeid på følgende:

Februar:

- Innspillkonferansen «Nasjonal strategi for verdiskaping basert på natur- og kulturarven» hos Riksantikvaren i Oslo.
- Innlegg til elever fra Burträsk Naturbruksgymnasium «Skjøtsel i verneområdene i Vegaøyane Verdensarv».

Mars:

- Team verdensarv møte på Vega, med utveksling av informasjon om pågående arbeid i tilknytning til verdensarv- og verneområdene.
- Samling for nasjonalpark- og verneområdeforvaltere i Trondheim hvor verneområdeforvalter holdt innlegg: «Knutepunkt – gjennomgang av funksjon og mulig utvikling på Vega».

- Møte med Miljødirektoratet i Trondheim, om Forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområdet.

April:

- Silje Reisz (Miljøverndirektoratet) til Vega for å drøfte forvaltningsplan med verneområdeforvalter, med arbeidsgruppa og med verneområdestyre. Verneområdeforvalter orienterte om forvaltningsplanens status.
- Møte om småskala matproduksjon på Vega. Innlegg fra blant annet Orrhaugen Gård og Vega delikatesser.
- Styremøte i Vega verneområdestyre

Bilde: Brenning i Holandsosen naturreservat, april 2013

Mai:

- Formidling til 8.klasse ved Vega skole. Fiskeri og kystkultur på Vegstein, i tilknytning til verdensarvområdet.
- Innlegg om verneområder og verdiskaping til studenter fra Høgskolen i Nesna som besøkte Vega.
- Innlegg «The management of protected areas on Vega» til representanter fra UNESCO som besøkte Vega.

Juni:

- Verdensarvforum på Røros med tema «Lokal involvering i verdensarven».
- Innlegg om Vegaøyen Verdensarv, verneområdene og verdiskaping til kvalitetsledere i Nordland Fylkeskommune som besøkte Vega.
- Vega formannskap med orientering om status og innhold i Forvaltningsplanen for Vegaøyen Verdensarvområde.
- Fylkesmannen i Nordland (Bodø). Møter om innhold og layout til Forvaltningsplanen for Vegaøyen Verdensarvområde.
- Styremøte i Vega verneområdestyre

August:

- Miljødirektoratet arrangerte vernefagsamling på Lista med tema: fugl og ferdsel i verneområder.
- Silje Reisz (miljødirektoratet) møte om Forvaltningsplanen for Vegaøyen Verdensarvområde på Lista.

September:

- Nasjonalparkforvalter i Lomsdal-Visten Rolf Jøran Forsmo, arrangerte møte og befaringer for nasjonalparkforvaltere i Lomsdal-Visten nasjonalpark.
- Innlegg til på styremøte i Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv på Vega om forvaltningsplanen for Vegaøyen Verdensarv
- Parksamling Mosjøen. Erfaringsutveksling om Norske parker.
- Innlegg til Vegaøyens venner om utkast og innspill til Forvaltningsplan for Vegaøyen Verdensarvområde.
- Styremøte i Vega verneområdestyre.

Oktober:

- Team verdensarv møte på Vega med tema: Status arbeidsoppgaver og prosjekt verdensarv.
- Fylkesmannen i Nordland (Bodø) holder samling for nasjonalpark og verneområdeforvaltere i Nordland, om praktisk opplæring i SharePoint samt erfaringsutveksling om aktuelle tema.
- Møte på Vega om regional forvaltningsplan for gås.
- Innlegg på ærfuglvoktermøte på Vega med tema «Forvaltningsplan og Bevaringsmål».

November:

- Miljødirektoratet i Trondheim. Work shop for utvikling av en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker.
- Miljødirektoratet i Trondheim. Nasjonalparkkonferanse.
- Miljødirektoratet i Trondheim. Samling for nasjonalpark- og verneområdeforvaltere.
- Fylkesmannen i Nordland (Bodø) holder samling for nasjonalpark og verneområdeforvaltere i Nordland, om bestillingsdialog, SharePoint, GIS samt erfaringsutveksling om aktuelle tema.
- Styremøte i Vega verneområdestyre
- Foredrag (elektronisk møte) av Oscar Buschmann: Gjenfotografering som dokumentasjon på landskapsendringer.
- Innlegg til samarbeidsrådet om «Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde - høringsutkast»

Med Vega Verneområdestyrets samlokalisering med Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv, Statens Naturoppsyn, og Helgeland Museum på Nes, er det et godt stykke på vei til å bygge opp et kompetansemiljø på verdensarv. Samlokaliseringen gjør det også enklere å ha en god informasjonsflyt og dialog i prosjektutvikling og ulike tiltak.

Vedlegg: «Årsrapport SNO-Helgeland 2013»